

8

**Mercantile gered:
renovatie
van oude structuren
en toekomstplannen
voor scheepsherstelling**

127

1

**De beheersstructuur
van de haven
en de positie
van Mercantile:
een historische schets**

3

7

**Toegangscomplex,
dienstgebouwen
en werkhallen:
broedplaats van innovatie**

81

6

**De droogdokken
van Mercantile:
een bouwhistorisch
overzicht**

57

2

**Algemene
ontwikkelingsschets
van de Antwerpse
haven en infrastructuur**

7

5

**De vestiging aan het
Hansadok:
beknopte historiek
van de scheepswerf
(1928-2018)**

47

3

**De belangrijkste
scheepsbouw- en
herstellingsbedrijven:
een gedeelde geschiedenis
(1800-1930)**

13

4

**Een voorgeschiedenis
van de Antwerpse
droogdokken
(1813-1930)**

23

Inhoud

Ten geleide	1
1 De beheersstructuur van de haven en de positie van Mercantile: een historische schets	3
2 Algemene ontwikkelingsschets van de Antwerpse haven en infrastructuur	7
Opkomst, groei en stagnatie van de haven tijdens het Ancien Régime	7
De strategische positie van de Antwerpse haven vanaf de Franse periode (1795-1863)	8
De modernisering van de havenstructuur onder het Franse bewind (1794-1815)	9
3 De belangrijkste scheepsbouw- en herstellingsbedrijven: een gedeelde geschiedenis (1800-1930)	13
Cockerill Yards (Hoboken)	13
De Antwerp Engineering Company	14
Guthrie & Murdoch	15
Béliard, Crighton & C ^o	17
De vroegste ontwikkeling van Mercantile (Ankerrui)	19
4 Een voorgeschiedenis van de Antwerpse droogdokken (1813-1930)	23
Een korte historiek van het 'droogdok'	23
De constructie van de Napoleontische droogdokken in Antwerpen (1813-1814)	29
De moeizame ontwikkeling van de scheepsherstelling	34
De vroegste droogdokken: een privé-initiatief	34
De bouw van het Kattendijkdok en de stadsdroogdokken	39
5 De vestiging aan het Hansadok: beknopte historiek van de scheepswerf (1928-2018)	47
Mercantile herboren: een concessie voor nieuwe droogdokken op oude poldergronden	47

De inhuldiging van een nieuwe scheepswerf (1930-1932)	50
Mercantile en het verzet tijdens de Tweede Wereldoorlog	51
De bouw van een bathyscaaf (1947)	51
Hoogdagen en diversificatie van de scheepswerf in de jaren 1950	52
Verval en pogingen tot wederopstanding na 1975	53
Toonaangevende ingenieurs en directeurs	55
6 De droogdokken van Mercantile: een bouwhistorisch overzicht	57
De bouw van de eerste twee droogdokken (1928-1930)	58
De aanleg van de droogdokken 3 (1949-1952) en 4 (1954)	69
Droogdok 5: rationalisatie van de bouwtechniek (1959-1960)	72
De bouw van de natte dokken (1952-1966)	72
Droogdok 6: toonbeeld van technische vooruitgang (1972-1975)	73
Evolutie van het pompsysteem van de dokken	75
7 Toegangscomplex, dienstgebouwen en werkhallen: broedplaats van innovatie	81
Een rationele inplanting (1930)	81
Een architectuurvisie voor Mercantile?	83
De toegangsgebouwen	83
Dienstgebouwen en werkhallen	87
8 Mercantile gered: renovatie van oude structuren en toekomstplannen voor scheepsherstelling	127
Voetnoten	131
Bronnenlijst afbeeldingen	137
Bibliografie	199

Contents

Preface	145
1 The harbour's management structure and the position of Mercantile: a historic outline	147
2 An overview of Antwerp's port and its infrastructure	149
Rise, growth, and stagnation of the harbour under the Ancien Régime	149
The strategic position of Antwerp's harbour during and following the French period (1795-1863)	149
Modernisation of the harbour's infrastructure under French rule (1794-1815)	150
3 The major shipbuilding and ship-repair companies: a shared history (1800-1930)	153
Cockerill Yards (Hoboken)	153
The Antwerp Engineering Company	153
Guthrie & Murdoch	154
Béliard, Crighton & C ^o	154
Earliest development of Mercantile (Ankerrui)	154
4 Early dry docks in Antwerp (1813-1930)	157
A short history of the 'dry dock'	157
Building the Napoleonic dry docks at Antwerp (1813-1814)	159
The fraught development of ship repair	159
The earliest dry docks: private investment	160
Construction of the Kattendijkdok and the municipal dry docks	161
5 The Hansadok facility: a concise history of the shipyard (1928-2018)	165
Mercantile reborn: a concession for new dry docks on old polder grounds	165

	The inauguration of a new shipyard (1930-1932)	166
	Mercantile and the resistance during World War II	166
	Construction of a 'bathyscaphe' (1947)	166
	The heyday and diversification of the shipyard in the 1950s	166
	Decline and efforts aimed at recovery after 1975	167
	The principal engineers and managers	167
6	Mercantile's dry docks: an overview of their building history	169
	Construction of the first two dry docks (1928-1930)	169
	Creating dry docks 3 (1949-1952) and 4 (1954)	170
	Dry dock 5: the building technique rationalised (1959-1960)	170
	Constructing the wet docks (1952-1966)	170
	Dry dock 6: technical progress on display (1972-1975)	171
	Development of the pumping system for the docks	171
7	Entrance complex, service buildings and shops: fertile ground for innovation	173
	A rational situation (1930)	173
	An architectural vision for Mercantile?	173
	The buildings at the entrance	174
	Service buildings and shops	174
8	Mercantile preserved: the renovation of old structures and plans for the future of ship repair	179
	Notes	181
	Image descriptions	187
	Bibliography	199